

Када би Српска православна црква направила анкету са питањем ко би требало да буде њен следећи светитељ, једногласни одговор вероватно би гласио - патријарх Павле. блаженопочивши поглавар СПЦ још за живота стекао је епитет светог човека, али ореол званично још није добио.

Суочени са учесталим канонизацијама Римокатоличке цркве све више верника СПЦ поставља питање проглашења за светитеље појединих личности из наше црквене историје. На иконама са златним ореолом многи би волели да виде патријарха Павла, оца Тадеја, схиархимандрита Стефана Светогорца и многе друге.

У круговима верника сматра се да би увођење патријарха Павла у ред светих ојачало доста лабаву везу верујућих са својом црквом, али и њен углед код осталих православних цркава, где је патријарх Павле био изузетно поштован. Ово би била вероватно ретка одлука СПЦ која би изазвала неподељену подорушку, чак и атеистичких кругова.

Католичка црква је за последњих пола века својим светитељима прибројала још око 1.500 светаца, у две категорије - "светих" и "блажених", што су многи унутар Ватикана оценили "инфлацијом светаца". Последња личност која је ушла у круг светих је Мајка Тереза, иако је њен живот био прожет недоследностима, па и контроверзама. Следећи који би могао да уђе у круг католичких бесмртника је и Алојзије Степинац, у много чему одговоран са страдање српског народа за време НДХ.

У Српској православној цркви, за разлику од Католичке, не постоји званичан и формални списак захтева да би неки богоугодник био уврштен међу светитеље.

- Осим култа у народу, потребно је да је будући светитељ живео на "гласу светости", што значи да је током живота био безусловно привржен исповедању хришћанске вере - објашњавају у Српској патријаршији. - Доказ светог живота јесте и нетрулежно тело после смрти, или точење мира из моштију. Чудесна исцељења, за разлику од католика, код нас нису обавезан елемент прибројавања нове личности светима. Много је важнији лик истинских боготражитеља који будући светитељи изграђују за живота.

У Српској цркви влада неслагање о локалном култу који се везује за будуће свеце - док једни осликавање "кандидата" на иконама и певање тропара сматрају предусловом за канонизацију, други се томе одупиру аргументом да је реч и ремећењу црквеног поретка. Такође, нема сагласности ни око временског рока који би требало да прође од смрти до проглашења. Упућени у прилике у СПЦ процењују да ће патријарх Павле бити проглашен за светитеља за "влада" наредне генерације владика.

- Патријарх Павле био је велики противник брзих канонизација - истичу у седишту СПЦ. - Противио се свакој брзоплетости, посебно када је реч о будућим светитељима. Павле је годинама одлагао додељивање ореола Николају Велимировићу и Јустину Поповићу, иако их је веома ценио и уважавао. Не треба заборавити и да данашњи Сабор СПЦ чине владике које су биле Павлови савременици и да нису сви неговали добре односе са њим. Због тога, али и суда времена, боље је сачекати и за светитеље проглашавати личности које је заиста одликовала светост.

Процедура проглашења за светитеља у СПЦ одвија се преко највишег тела Цркве - Светог архијерејског сабора. Овај орган једини је надлежан да прокламује канонизацију. Код Руса то раде и Свети синод или патријарх, али на предлог и уз образложење Комисије за канонизацију.

Српски светачник садржи више од 120 имена из различитих периода историје, од 11. века до данашњих дана. Последњих двадесетак година знатно је допуњен. Последњи чија су имена прошле године уписана у Диптих светих су Свети мученици пребиловачки (њихов спомен слави се 6. августа), Свети Мардарије (Ускоковић), епископ америчко-канадски (12. децембра), и преподобни Севастијан Џексонски (Дабовић), који се обележава 30. новембра. Пре њих, кругу светих су прибројани Свети мученици момишићки, Свети Јустин Поповић и отац Симеон из манастира Дајбабе.

30.000 светаца у православљу

Пракса проглашења личности посебно привржених хришћанској вери за светитеље датира још од четвртог века. Од тада до данас Православна црква међу свеце је убројала више од 30.000 "Божјих угодника". Тренд у православљу је проширење круга светаца. Московска патријаршија је само током последње деценије у Диптих светих убројала и 1.700 новомученика, углавном пострадалих под бољшевичким режимом. Цариградска и Јерусалимска патријаршија у овом смислу далеко су рестриктивније, а остале цркве готово сваке године имају неколико канонизација.

Заборав Арсенија Чарнојевића

На иницијативу митрополита Амфилохија 2013. године покренут је процес канонизације митрополита Петра Другог Петровића Његоша, али је одлуком Сабора СПЦ одлука о овоме одложена. Није владика Раде једини кандидат који није постао светитељ. Црквена историја памти више оваквих примера. Најпознатији је вероватно вођа сеобе Срба патријарх Арсеније Трећи Чарнојевић, чија канонизација никада није обављена. Сличан је и случај двојице монаха из манастира Раванице из 17. века. Својевремено велики пророци и јуродиви старци Ананије и Аврамије, упркос предлозима, нису постали светитељи и временом су пали у заборав.

(Вечерње новости)